

Predgovor

Madžarska runska pisava székely (madžarske rune) je del svetovne kulturne dediščine, intelektualno pričevanje starodavne civilizacije, ki so jo Madžari in njihovi predniki ustvarili v prazgodovini. Njen izvor, razvoj in povezava z ostalimi oblikami pisav vse do danes ostaja predmet znanstvenih raziskav. Med znanstveniki in ljubitelji runske pisave obstajajo v zvezi s tem vprašanjem številne teorije. Kljub temu trdni dokazi pričajo, da so Madžari v 9. stoletju runsko pisavo obširno uporabljali v svojem lastnem jeziku, zato lahko domnevamo, da se je uporabljala že več stoletij pred tem.

Kot v večini evropskih držav sta v začetku 11. stoletja začeli latinski jezik in pisavo uporabljati tudi uprava in cerkev v Madžarskem kraljestvu. Kljub temu so to runsko pisavo še naprej uporabljali tako preprosti pastirji in rezbarji iz plemena Székely kot tudi plemstvo in duhovščina, služila pa je celo kot tajna pisava. V nekaterih delih madžarskega jezikovnega področja se uporablja še dandanes. Runska pisava ni preživela le pretresov srednjega in novega veka, temveč se je v tem času nenehno razvijala in se v zadnjih desetletjih prilagodila potrebam našega časa, pri čemer je postala neizmerno priljubljena. Danes v madžarski runski pisavi székely niso napisani le knjige, časopisi in spletne strani, temveč se uporablja tudi v likovnih delih, javnih napisih in industrijskem oblikovanju, prav tako pa se te nacionalne pisave zahvaljujoč predanim učiteljem uči na deset tisoče otrok.

Nenehno naraščajoče število ljubiteljev madžarskih run je že preseгло sto tisoč ljudi, kar je sprožilo potrebo po oblikovanju sodobnih pravil uporabe starodavne veščine. Deli tega procesa so formalno poenotenje, modernizacija pisnih pravil in tehnična standardizacija, ki so jih uporabniki madžarske runske pisave uresničili v okviru skupinskega dela – kot so to že storili njihovi predhodniki pri ohranjanju in razvoju te pisave. Ta knjiga prikazuje eno od postaj teh prizadevanj v službi tradicije: skupnost uporabnikov madžarske runske pisave se je 4. oktobra 2008 zbrala v madžarskem mestu Gödöllő na

konferenci "Živeče rune" (*Living Rovás*), na kateri so razpravljali o tem, kako nacionalno pisavo Madžarov prenesti v svet informacijske tehnologije.

Od vseh vrst črk, ki se v Evropi dejansko uporabljajo in razvijajo, le runska pisava *székely* ni del standarda UNICODE, ki je pogoj za splošno uporabo v informacijski tehnologiji. Skupnost uporabnikov madžarske runske pisave je zato pod vodstvom dr. Gáborja Hosszúja tudi uradno vložila predlog standarda N3527, ki je podrobneje predstavljen v tej knjigi. Glavni cilj skupnosti je, da bi čimprej dosegla dogovor o standardizaciji nacionalne pisave; ob tem pa, cenjeni bralec, potrebujemo tudi vašo podporo.

Avtorji knjige menijo, da so madžarske rune čudovit zaklad prednikov za bodoče generacije, čarobna dediščina, ki jo je treba z ustreznim spoštovanjem in ob upoštevanju potreb časa prilagoditi in posredovati naprej. To je še toliko bolj aktualno danes, ko lahko koncepti in ideje nacionalne pisave ter njihova organska povezava s skoraj vsemi področji madžarskega jezika in kulture predstavljajo pomemben ključ do tako zelo želenega duhovnega preporoda Madžarske.

© 2008. dr. Hosszú Gábor - Rumi Tamás - Sípos László: *Az élő rovás - Nemzeti írásunk a szabványosítás útján*. Minden jog fenntartva. Vse pravice pridržane.